

ARCHAEOLOGIES, ISSUE 1 SLOVENE LANGUAGE ABSTRACTS

Uredniški komentar: Od arheologije enega sveta k enemu svetu mnogih arheologij

Nick Shepherd

Pred vami je prva številka *Archaeologies*, revije Svetovnega arheološkega kongresa (World Archaeological Congress). Pri tem želimo posebej poudariti dva vidika, s katerimi želi naša revija pomembno dopolniti obstoječo arheološko literaturo. Na prvem mestu želi delovati kot forum diskusije in dialoga, ki naj bi povezoval arheologe severa, juga, vzhoda in zahoda, arheologe razvitih dežel in dežel v razvoju, uveljavljenih in uveljavljajočih se nacij, skupine arheologov in posameznike. Pri tem pa se jasno zavedamo, da je večglasnost strukturirana z razmerji moči in privilegijev, z različnim dostopom do virov in z različnimi korpusi spomina in zgodovinskih izkušenj. Zavedajoč se tega, želimo narediti korak naprej od politike reprezentacije in se soočiti z novimi in potencialno še večjimi izzivi. In prav za te nove čase predlagamo geslo "Ne arheologija enega sveta, temveč en svet mnogih arheologij".

Komentar sourednice: Pogled naprej

K. Anne Pyburn

Sourednica K. Anne Pyburn čestita Nicku Shepardu na prvi številki in napoveduje temo druge številke "Učenje arheologije kot revolucionarno dejanje", ki jo bo tudi sama uredila.

Bivanje na obrobju ali akcija na stičišču? Feministične in domorodne arheologije, 2005

Margaret W. Conkey

Prispevek govori o možnih stičiščih tem, ki jih lahko razumemo kot feministično in domorodno arheologijo. Avtorica se ne posveča toliko zgodovini intelektualnih stičišč v zahodni znanstveni misli, temveč obravnava dve različni arheologiji, njihove specifične vsebine in njuna potencialna skupna vprašanja ter se pri tem sprašuje, kaj lahko dobimo z opazovanjem stičišč. Predvsem dve razsežnosti arheološke interpretacije sta skupni feministični in domorodni arheologiji: pomembno mesto in vloga "izkušnje" in uporaba ljudskega izročila ter pripovedi. Pri tem avtorica predlaga nekatere dekolonizirajoče metodologije in opazovanje 'counter-research' arheologije same. Razpravo zaključuje z analizo dveh vidikov, kjer sta presečiščna perspektiva in sodelovanje lahko še posebej plodna: razumevanje vloge spolov in prostorska arheologija. S tezo, da obe arheologiji delujeta v smeri preoblikovanja arheoloških praks, želi ta razprava prispevati k nadaljnjemu razvoju transformativne in združene zavesti.

Arheološka etnografija: Diskusija o Nacionalnem parku Krueger

Lynn Meskell

Prispevek skuša skicirati možnosti za hibridno prakso, ki jo avtorica označuje kot arheološko etnografijo, ki povezuje arheologijo in socio-kulturno antropologijo. Njeno terensko delo poteka na obrobju Nacionalnega parka Krueger, kjer srečuje posameznike iz skupnosti Malatje, socialne ekologe, paznike, vodiče in uradnike, zadolžene za kulturno dediščino v parku. Raziskava želi prispevati in kritično ovrednotiti osrednje mesto arheološke dediščine v Južnoafriški republiki in njene raznolike vloge v oblikovanju nove subjektivnosti v kozmopolitski in postkolonialni naciji.

"Prodajanje megle": Svetovni arheološki kongres, 1987-2004

Peter Stone

V tem prispevku avtor podaja zgodovino in razvoj Svetovnega arheološkega kongresa (WAC) od uspešnega kongresa v Southamptonu (WAC-1) leta 1986 do leta 2004. Omenja prepoved udeležbe južnoafriških in namibijskih arheologov na WAC-1, ki je povzročila, da je WAC bil uradno izločen iz 11. kongresa Zveze prazgodovinskih in protozgodovinskih znanosti (UISPP), pridružene organizacije UNESCO. Avtor opozarja na temeljne razlike v

razumevanju vloge in odgovornosti arheologov med organizatorji WAC-1 in UISPP še preden je prišlo do razkola zaradi omenjene prepovedi. Pri tem avtor poudarja, da WAC ne bo mogel v celoti izkoristiti svoj potencial, če ne zagotovi sredstev za profesionalno tajništvo. V zaključku se avtor sprašuje ali v enainvajsetem stoletju obstajajo pogoji za stalno delovanje WAC in v odgovor predlaga tri medseboj povezane probleme, ki kažejo, da je WAC bolj potreben kot kdajkoli poprej.

Arheologija na obeh straneh železnih rešetk

Alejandro F. Haber

Vsakoletno proslavljanje Kolumbovega prihoda v Ameriko, kot se ta kaže v argentinski izkušnji, je lahko dobra arena za definiranje vprašanj o razumevanju arheologije kot znanja. Za domorodne skupine predstavlja ta dogodek zadnji dan njihove neodvisnosti. Arheologi bi se zato morali vprašati o svojem mestu, ko preučujejo svet in predmete domorodnih ljudstev. Avtor v članku komentira interpretacije pionirjev argentinske arheologije skupaj s konceptom 'metafizičnega prepada' (prostora med realnostjo sveta domorodnih ljudstev in svetom arheologov, ki utemeljujejo svoje znanje z znanstveno metodologijo), na podlagi katerega arheologija konstruira svoj predmet preučevanja. V 21. stoletju je še vedno potrebno postavljati vprašanja o arheologiji, ki, če jo razumemo kot dekolonizirajočo prakso, mora vključevati tudi dekolonizacijo same sebe. Gibanje One World Archaeology omogoča kontekst za nadaljevanje prakse dekolonizacije.

En svet, en kraj

Martin Hall

Vloga apartheida in sama lokacija Cape Towna sta elementa, ki sta bila pogosto navajana v pregledih razvoja Svetovnega arheološkega kongresa in gibanja One World Archaeology od leta 1986 naprej. Takrat je akademski bojkot onemogočil južnoafriške arheologe, da bi sodelovali na kongresu v Southamptonu, kjer je bil WAC tudi formalno ustanovljen. Geslo "en svet, en kraj" predlaga nov pristop in možnost za novo umestitev gibanja One World Archaeology. Pristop "en svet, en kraj" se predvsem posveča konceptu kraja, kot lokalnemu mestu angažmaja, in povezavam medidentitarnimi elementi, kulturno dediščino, historično interpretacijo in človekovim pravicami. Širši dostop do novih informacijskih komunikacijskih tehnologij lahko veliko pripomore k temu pristopu in ponudi potencial za ustreznejše obravnavanje različnosti lokacij in za razvoj strateških mrež v "angažirani arheologiji".

Svetovni arheološki kongres: širjenje vizije

Claire Smith

Članek predstavlja novejšo zgodovino, dosežke in bodoče smernice Svetovnega arheološkega kongresa. Avtorica predstavi organizacijsko strukturo WAC z izvoljenimi predstavniki iz štirinajstih svetovnih regij, načrt programa objav WAC in prihajajoči mednarodni kongres, na katerega vabi strokovnjake iz celega sveta. Avtorica še posebej opomni na konsistentno vodilno vlogo WAC pri podpori lokalnim arheologom, pri zagovarjanju varovanja dediščine in etičnih praks v arheologiji. Poleg tega je WAC podpiral rast in delovanje arheoloških skupnosti in vrednot na področjih, kjer je to bilo zaradi ekonomskih in političnih pogojev zelo oteženo.

Zaveza WAC k večglasnosti je očitna že v sami raznolikosti udeležencev konferenc WAC, tako so se npr. konference WAC-5 v Washingtonu udeležili strokovnjaki iz petinsedemdesetih držav. Takšna razvejanost ne kaže samo raznolikosti sveta, temveč se kaže tudi kot možnost, da se spoštujejo in slišijo glasovi manjšinskih in robnih skupin, kot so npr. domorodna ljudstva. Zaveza WAC k večglasnosti je še toliko večja zaradi prepričanja WAC o socialni enakosti, ki se ne odraža samo v političnih stališčih WAC, temveč tudi v poudarku na teh temah v arheološki teoriji, metodologiji in praksi. Člani WAC s skupnim delom stremijo k bogatejši, senzibilnejši, intelektualnejši in pravičnejši arheologiji. Povrh vsega, WAC služi kot model za dekolonizacijo drugih ved.

Sedanji Izvršilni odbor si bo v času svojega mandata prizadeval, da bi WAC postal še bolj strnjen, bolje financiran in politično bolj učinkovit, ter še uspešnejši v povezovanju arheologov vsega sveta in praktični podpori v korist regionalnih skupnosti. Na ta način Izvršilni odbor širi vizijo WAC.

Journal of Environment and Culture

Journal of Environment and Culture (JEC) je uradna publikacija Oddelka za arheologijo in antropologijo Univerze v Ibadanu, Nigerija. Oddelek izdaja tudi zelo uspešno, široko brano in napredno revijo West African Journal of Archaeology in JEC predstavlja novost k že obstoječim publikacijam Oddelka. Vsebina JEC med drugim vključuje tudi načine pridobivanja znanja o okolju in kulturi kjer koli v svetu in publiciranje znanja v smislu formuliranja in izvajanja globalne in lokalne (v Nigeriji) politike.

JEC je nastal kot reakcija na vse bolj očitne nevarnosti modernega sveta, ki pretijo temeljem humanizma, in imajo lahko v bližnji bodočnosti resne posledice za odnose med posamezniki, skupnostmi in nacijami. Povsem jasno je, da je Afrika najbolj ogrožena v tem smislu in tudi sama Nigerija se je verjetno že pogreznila v ta drobilni mlin različnih protestov in uporov.

JEC je mednaroden, je interdisciplinarne narave in je pragmatičen v svoji usmeritvi. Njegov glavni namen je odpreti kanal za diskusijo o interaktivni naravi kulture in okolja in kako se s tem soočajo ljudje v dinamičnih intelektualnih, ekonomskih in političnih okoliščinah, ki postavljajo globalne in lokalne okvire takim interakcijam. V skladu s svojo reflektivno, multidisciplinarno in primerjalno usmeritvijo revija toplo pozdravlja vse prispevke iz katerega koli področja raziskovanja - znanstvenega, religioznega, zgodovinskega, sociološkega ali filozofskega. Prispevki naj bi problematizirali kulturo in okolje, vsakega posebej ali skupaj, kontekstualizirano ali kronološko.

Za informacije o naročanju se obrnite na Dr J.O. Aleru (olualeru@yahoo.com), v zvezi s prispevki pa na glavnega urednika (Journal-Environmentculture@yahoo.co.uk).

Arqueología Suramericana Arqueologia Sul-Americana

Južna Amerika je zelo aktivna regija v produkciji arheološkega znanja in v oblikovanju alternativnih pristopov v preučevanju preteklosti, tako s stališča discipline kot tudi kontekstov. Toda ne obstaja noben pisani medij, ki bi razširjal kulturno produkcijo tega kontinenta povezano z diskurzom o spoznavanju preteklosti na podlagi predmetov.

To je tudi razlog za združena prizadevanja južnoameriških arheologov, da bi ustvarili novo revijo Arqueología Suramericana/Arqueologia Sul-Americana, ki jo izdaja Oddelek za antropologijo, Univerze del Cauca, Kolumbija, s podporo Svetovnega arheološkega kongresa. Revija skuša v skladu z usmeritvijo WAC promovirati in razširjati arheološko produkcijo in produkcijo drugih ved v Južni Ameriki. S poudarjanjem kritične perspektive, ki omogoča dialog z reprezentacijami preteklosti, marginaliziranimi v akademskem svetu, želi ustvarjati mostove razumevanja, komuniciranja in diskusije med dvema velikima svetovoma Južne Amerike - Brazilijo in špansko govorečimi deželami - ki so se dosedaj medsebojno vse preveč in predelogo ignorirali. Jezikovna razlika med dvema ne tako različnima jezikoma je dejansko razcepila kontinent. Toda južnoameriške dežele imajo številne skupne probleme in možnosti za skupna prizadevanja, ki, kot npr. naša revija, želijo preseči meje in ignoriranje drugih.

Kontakt: Enquires to Cristóbel Gnecco, cgnecco@ucauca.edu.co, ali Alejandro Haber, afhaber@arnet.com.ar.

Translated by Predrag Novaković